

Bij de eerste zijstraat houden de priesters stil. Een van hen gaat een grauw gebouwtje in. Zijn collega's lachen en Josephus weet waarom. Ook hij is er namelijk wel eens binnen geweest, met hoge nood. Zonder iets te vragen, duwde de uitbater hem een stok in handen. Aan het uiteinde ervan zat een spons. Met die sponsstok moest hij een vale deur door. Al voordat hij die geopend had, rook hij onraad. Als hij verstandig was geweest, had hij toen subiet rechtsomkeert gemaakt.

De deur leidde naar een kale ruimte zonder ramen. De wanden ervan waren wit. Tegen drie van de vier wanden waren zittingen gemonteerd, en alle drie de zittingen telden vijf gaten ter grootte van een kont. Negen gaten waren bezet, door mannen met opgetrokken tunica's. Het drukst was het op de linker zitting. Daar zaten vier mannen, twee aan twee, met hun handen steunend op hun knieën. Ze fronsten toen Josephus naar hen keek. Beschaamd verplaatste hij zijn blik naar de achterwand, naar een schriel ventje dat daar op inspiratie wachtte. Rechts van hem zaten twee dikkerds, dij aan dij. Met hun andere dij versperden ze de gaten naast hen.

Alleen de rechter zitting bood voldoende ruimte. Slechts twee bezoekers telde die. Vooraan keek een man bedrukt naar de vloer en twee gaten verder tuurde zijn buurman dromerig in het oneindige. Het laatste gat van de zitting had geen directe burens. Josephus snelde eropaf. Hij ging met zijn rug naar de muur staan, schoof zijn handen onder zijn priesterkleed en knoopte zijn broek los. Terwijl hij het kledingstuk behoedzaam liet zakken, boog hij zijn knieën. Zijn billen raakten het hout. Dat voelde warm aan. Kennelijk was zijn voorganger net vertrokken.

Zijn toiletgenoten staarden naar hem, of eigenlijk naar de broek die op zijn enkels hing. Broeken waren iets exotisch, die kenden de Romeinen niet. Ook Josephus keek ernaar. Hij zag dat het witte linnen de grond raakte. Zorgzaam tilde hij de stof op en legde die op zijn voeten. Geboeid bogen de negen mannen voorover. Ze wilden precies zien wat hij deed. Om zich een houding te geven knikte Josephus hen toe. De dichtstbijzijnde dikkerd zag daar een uitnodiging in. Hij strekte zijn arm en bevoelde de stof.

Links van Josephus klonk gekreun. Ruim een minuut hield dat aan. Daarna hoorde hij een plons en een diepe zucht. Josephus keek opzij. Zijn buurman pakte zijn stok. Het uiteinde ervan stak hij door een kleine opening ter hoogte van zijn kuit. Achter de opening stroomde water. Daar dompelde hij zijn spons in. Met gesloten ogen duwde hij zijn stok omhoog. Zo reinigde hij zich, minutenlang, met een grimas die het midden hield tussen pijn en genot.

Josephus voelde de drang om weg te lopen, maar een sterkere drang weerhield hem. Godallemachtig! Wat moest hij nodig! Het lukte hem alleen niet om af te gaan. Negen nieuwsgierige blikken weerhielden hem daarvan. Elke handeling volgden ze. Geen moment verloren ze hem uit het oog. Gek werd hij ervan. Zijn darmen zaten volgepropt. Het enige wat hij hoefde te doen, was zijn sluitspier openzetten, maar juist dat kon hij niet.

Het zweet brak hem uit. Een steek schoot door zijn stuitje. Van ellende kromde hij zijn tenen, maar dat bracht geen verlichting. Zijn endeldarm zat zo vol dat hij uit elkaar leek te barsten. Josephus balde zijn vuisten, klemde zijn kaken op elkaar en kneep zijn ogen stijf toe, maar ook dat hielp niet. Niets hielp. Wat hij ook probeerde, hij kreeg het niet voor elkaar, met geen mogelijkheid, niet met die starende blikken om hem heen. Wanhopig begon hij te persen. Elke vezel van zijn lichaam spande hij aan. Hij voelde zijn hoofd rood aanlopen. Zijn slapen bonkten.

De negen mannen leefden met hem mee. Ze maanden hem tot kalmte. Josephus zag in dat ze gelijk hadden. Uit alle macht probeerde hij zich te beheersen, om rust te vinden, maar zijn sluitspier weigerde mee te werken, die liet zich niet ontspannen. Om hem heen barstte de discussie los. De ene raad volgde op de andere: lichaamsbeweging, geweekte pruimen, lauwwater, yoghurt, karnemelk. Josephus knikte. “Bedankt”, piepte hij. Meer kwam er niet uit. Met zijn stok onder zijn arm geklemd, hees hij zijn broek op en strompelde het toilet uit.

Dat nooit weer, bezwoer hij zichzelf, en daaraan heeft hij zich strikt gehouden. Sinds die dag verliet hij zijn huis alleen ontlast. De eerste weken ging dat moeizaam. Soms wachtte hij wel dagen op aandrang. Later leerde hij die met laxeermiddelen en klyasma's op te wekken. Dat was nog een kunst op zich. Zijn eerste experimenten liepen steevast mis. Zijn wind sloeg dan om in regen, en altijd op het verkeerde moment. Beschamend was het. Toch zette hij door, en met succes, want na een jaar beheerste hij zijn stoelgang volledig.

De priester van Castor en Pollux mist die beheersing, dat is Josephus nu wel duidelijk. De man is nog steeds binnen. Zijn vijf collega's zijn ondertussen op de stoeprand gaan zitten en observeren de passanten. Veel komen er niet voorbij: een groenteventster, acht slaven met een witte draagstoel en een zwerver in een versleten Griekse mantel. In de verte verschijnt een senatorentoga. Josephus veert op. Is dat Quintilianus? Hoofdschuddend laat hij zich weer zakken. Natuurlijk niet! Quintilianus draagt tegenwoordig een toga picta.

Josephus legt zijn handen in zijn schoot en bekijkt ze. Op de ruggen groeien haartjes, aderen meanderen ertussendoor. Rechts draagt hij een ring. Hij pakt het kleinood tussen duim